

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1030

B.A./B.Sc. Semester—I

POLITICAL SCIENCE

(Principles of Political Science)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Section A : The candidate will attempt **seven** questions carrying **4** marks in **10-15** sentences each. The total weightage of the section is **28** marks.

Section B : The candidate will attempt **six** questions in all, **ONE** from each unit. Each question carries **12** marks. The total weightage of this section is **72** marks.

SECTION—A

1. Explain any four major characteristics of the traditional view point of Political Science.
2. Define Political Science and its nature.
3. Discuss any four points of the relations between Political Science and Economics.
4. "Sovereignty is the most important element of the State." Discuss.
5. Gandhian view on decentralization.

6. Discuss Marx's view on Class Struggle.
7. Discuss the main functions of Welfare State.
8. Write down any four emerging trends in Indian Electoral System.
9. Discuss the difference between the Legal and Political Sovereignty.
10. Write down any four factors which influence the voting behaviour.

SECTION-B

UNIT-I

1. Discuss the differences between Traditional and Modern view point of Political Science.
2. Define Political Science. Discuss its relations with History and Sociology.

UNIT-II

3. Define State and its elements.
4. Critically examine Social Contract theory regarding the origin of the State.

UNIT-III

5. Discuss the Gandhi's view on Ideal State.
6. Define Welfare State. Also discuss its functions.

UNIT-IV

7. Critically examine Monistic theory of Sovereignty.
8. Discuss the weaknesses of the electoral system in India.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :—ਭਾਗ ਓ : ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 10-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ 28 ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ ਅ : ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੁਲ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ 72 ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
3. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. “ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ।” ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਉਪਰ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ।
6. ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਪਰ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ।
7. ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8. ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਭਰਦੇ ਰੁਝਾਨ ਲਿਖੋ।
9. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
10. ਵੋਟਿੰਗ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਰਕ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਰੰਪਰਿਕ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
4. ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨੁਬੰਧ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਉਪਰ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

यूनिट-IV

7. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਏਕਾਤਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਸੂਚਨਾ :— ਭਾਗ-ਕ : ਪਰੀਖਾਰੀ ਕੋਈ ਸਾਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 4 ਅੰਕ ਹੈਂ ਤਥਾ ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ 10-15 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਦੋ। ਇਸ ਭਾਗ ਕੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ 28 ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ-ਖ : ਪਰੀਖਾਰੀ ਕੁਲ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਯੂਨਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 12 ਅੰਕ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਕੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ 72 ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ-ਕ

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਕੀ ਕੋਈ ਭੀ ਚਾਰ ਮੁਖਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋ।
2. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਜ਼ਾਨ ਤਥਾ ਇਸਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
3. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਜ਼ਾਨ ਤਥਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਟ੍ਰ ਕੇ ਮਘਿ ਸੰਬੰਧੋਂ ਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਚਾਰ ਬਿੰਦੁਓਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. "ਸਪ੍ਰੰਭੁਤਾ ਰਾਜਯ ਕਾ ਸਬਸੇ ਮਹਤਵਪੂਰ੍ਣ ਤਤਵ ਹੈ।" ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

5. विकेन्द्रीकरण पर गांधीवादी विचार।
6. वर्ग संघर्ष पर मार्क्स का दृष्टिकोण।
7. कल्याणकारी राज्य के मुख्य कार्यों की चर्चा करें।
8. भारतीय चुनाव प्रणाली में कोई चार उभरते रूझान लिखिए।
9. कानूनी तथा राजनीतिक संप्रभुता के मध्य अंतर की चर्चा कीजिए।
10. मतदान के व्यवहार को प्रभावित करने वाले कोई चार कारक लिखिए।

भाग-ख

यूनिट-I

1. राजनीतिक विज्ञान के पारंपरिक तथा आधुनिक दृष्टिकोण के मध्य अंतर की चर्चा करो।
2. राजनीतिक विज्ञान को परिभाषित करो। इतिहास तथा समाजशास्त्र के साथ इसके संबंधों की चर्चा करो।

यूनिट-II

3. राज्य तथा इसके तत्वों को परिभाषित करो।
4. राज्य की उत्पत्ति के सदर्भ में सामाजिक अनुबंध सिद्धांत का आलोचनात्मक परीक्षण करो।

यूनिट-III

5. आदर्श राज्य पर गांधी के विचारों की चर्चा कीजिए।
6. कल्याणकारी राज्य को परिभाषित करो। इसके कार्यों की भी चर्चा करो।

यूनिट-IV

7. संप्रभुता के एकात्मिक सिद्धांत का आलोचनात्मक परीक्षण करो।
8. भारत में चुनाव प्रणाली की कमजोरियों की चर्चा करो।